

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ
เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

(พ.ศ.๒๕๔๒-๒๕๔๖)

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

คำนำ

สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติได้เสนอแนะนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๕๖) ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาคความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปชต.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน เมื่อ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ นายกรัฐมนตรีได้กรุณาเห็นชอบด้วยกับนโยบายดังกล่าวเมื่อ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๒ และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อ ๗ กันยายน ๒๕๕๒

นโยบายฉบับนี้มีจุดเด่นที่สำคัญในกระบวนการกำหนดนโยบาย ตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นที่มีการประเมินผลนโยบายเดิม ประเมินการณ์สถานการณ์ในพื้นที่ใหม่ โดยการจัดประชุมสัมมนาในพื้นที่ และการประเมินผลตามหลักวิชาการและยกร่างนโยบายใหม่ย้อนกลับไปจัดสัมมนาเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายร่วมแสดงความคิดเห็นในพื้นที่อีกรวม ๓ ครั้ง นโยบายนี้จึงเป็นพลังร่วมกันของประชาชนและภาครัฐที่จะเป็นแนวทางร่วมกันทำงานให้บรรลุผล

ประการสำคัญคือ นโยบายฉบับนี้เน้นการให้ความสำคัญกับ “คนในเชิงวัฒนธรรม” โดยเฉพาะวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ให้สามารถ “อยู่อย่างมุสลิม” ในสังคมไทยอย่างมีความสุขและมีความสามัคคี เห็นคุณค่าในความหลากหลายของวัฒนธรรมที่เป็นพลังสร้างสรรค์สังคมไทยและการปกป้องวิถีชีวิตของประชาชน ให้สามารถดำเนินชีวิตตามหลักศาสนาได้อย่างราบรื่น มีความเสมอภาคในโอกาส มีความปลอดภัย มีภาวะทางสังคมจิตวิทยาที่เข้มแข็ง และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและมิติวัฒนธรรมในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์และการพัฒนาร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและโลกมุสลิม รวมทั้งการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเชิงป้องกันเชิงรุกโดยใช้เอกลักษณ์ของท้องถิ่นและเครือข่ายทางสังคมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนและสังคม

การดำเนินการตามนโยบายฉบับนี้ ทุกฝ่ายจะมีส่วนร่วมในการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติให้บรรลุผลเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสุขและเจริญก้าวหน้า ตามที่ทุกฝ่ายมีปณิธานร่วมกันและทุ่มเททำงานเพื่อพี่น้องประชาชนมาโดยตลอด

(นายชาติชาย บวรพัฒน์)

เลขาธิการสภาพความมั่นคงแห่งชาติ

ที่ นร 0205/ 11593

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
พาเนียบรัฐบาล กท 10300

๘ กันยายน 2542

เรื่อง นโยบายนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2542 - 2546)

เรียน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ที่ นร 0507/3310 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2542

ตามที่ได้เสนอรายงานนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2542 - 2546) ไปเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบแล้ว เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2542

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางอาภา สมัครการ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. 2800391

โทรสาร 2810627

<L334>

สารบัญ

	หน้า
๑. กล่าวนำ	๑
๒. สถานการณ์	๒
๓. วิสัยทัศน์ด้านการแก้ไขปัญหามันคงใน จังหวัดชายแดนภาคใต้	๔
๔. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ.๒๕๔๒-๒๕๔๖) วัตถุประสงค์	๕
นโยบาย	๖
สรุป	๑๑

ผนวก : พัฒนาการของนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ
เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๕๖)

๑. กล่าวนำ

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นนโยบายเฉพาะของรัฐบาลที่เสนอแนะโดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการแก้ไขปัญหาคความมั่นคงของชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย ๕ จังหวัด ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา เนื่องจากมีสภาพปัญหาแตกต่างไปจากภูมิภาคอื่นของประเทศทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และด้านความมั่นคง มีห้วงระยะเวลาดำเนินการ ๕ ปี

ในการเสนอแนะนโยบายดังกล่าว สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้จัดทำกระบวนการเสนอแนะนโยบายโดยอาศัยกระบวนการความร่วมมือ และเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายอย่างกว้างขวาง ในขณะเดียวกันมีการติดตามและประเมินผล โดยอาศัยวิธีการตามหลักวิชาการเพิ่มเติม และมุ่งให้นโยบายได้รับการเห็นพ้องต้องกัน อันจะนำไปสู่การให้ความสำคัญ และความร่วมมืออย่างจริงจังของทุกฝ่าย ในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เสนอนี้ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้ประมวลจาก ๑) การประสานงาน และ

ติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยต่างๆ ทั้งในส่วนกลาง และในพื้นที่

๒) การประมวลข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากการสัมมนาเพื่อประเมินผล การดำเนินงานตามนโยบายในห้วงที่ผ่านมา ๓) ผลการวิจัยเพื่อประเมินผล นโยบายตามที่สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติได้จัดจ้างนักวิชาการที่เป็นกลาง ดำเนินการ ๔) ข้อเสนอของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะข้อเสนอของศูนย์ อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และหน่วยงานในพื้นที่ และ ๕) การ ตรวจสอบประเด็นเพิ่มเติมโดยการจัดสัมมนาในพื้นที่ ประกอบด้วยผู้แทนภาค ประชาชนและภาครัฐ และได้ร่างนโยบายฯ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการ อำนวยการแก้ไขปัญหาความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปชต.) สภาพความ มั่นคงแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบตามลำดับ

๒. สถานการณ์

ในอดีต สถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรุนแรง ความไม่สงบ ความไม่พร้อมในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน มีปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชน และปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา การแก้ไขปัญหาจึงมุ่งไปที่การใช้กำลัง การเข้าร่วมทั้งการปรับสภาวะแวดล้อมทั้งด้านกายภาพและด้านสังคมในการแก้ไข ปัญหา อย่างไรก็ตามปัญหาที่ยังคงดำรงอยู่ตลอดคือการที่สังคมยังไม่ให้คุณค่า ของความหลากหลายทางวัฒนธรรมว่าเป็นพลังสร้างสรรค์สำคัญในการ พัฒนาและแก้ไขปัญหาสังคม

ปัจจุบัน สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการเปลี่ยนแปลงไปที่ สำคัญ คือ สังคมเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม จนทำให้ สังคมมีความแข็งแกร่งขึ้น เป็นสังคมที่ใช้เหตุผล ไม่ใช่ความรุนแรง มีความ เข้าใจและยอมรับในวิถีชีวิตที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ปัญญาชนรุ่นใหม่

และนักรการเมืองรุ่นใหม่มีบทบาทเพิ่มมากขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ นอกจากนี้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลกทุกด้าน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อน ส่งผลกระทบต่อสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สำคัญคือ การปรับตัวและการรักษาเอกลักษณ์เฉพาะในการก้าวไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว รวมทั้งการเผชิญกับปัญหาใหม่ที่สำคัญและรุนแรง คือ ปัญหายาเสพติดในหมู่เยาวชน ปัญหาความยากจน และความรู้สึกไม่เป็นธรรมในสังคม ประการสำคัญมีการเปลี่ยนแปลงใหม่ทางการเมือง การปกครอง รวมทั้งการมีรัฐธรรมนูญใหม่ ที่สนับสนุนบทบาทของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มมากขึ้น

ในสภาวะดังกล่าวนี้ ภาครัฐจะต้องทำความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งจะเรียนรู้ เตรียมการปรับทัศนคติ และปรับตัว เพื่อรองรับในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาไปพร้อมกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมคิดและร่วมทำในการพัฒนาพื้นที่ร่วมกัน

การดำเนินการตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ผ่านมา ทำให้สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เดิมอยู่ในสภาวะที่ไม่สงบ มีปัญหาสังคม จิตวิทยาที่สำคัญ คือ ความไม่เข้าใจ และความหวาดระแวงระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งมีปัญหาคคุณภาพชีวิตของประชาชน ได้รับการแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบันถือได้ว่าประสบผลสำเร็จในระดับที่ทุกฝ่ายพึงพอใจ และเห็นพ้องต้องกันในการก้าวไปสู่บริบทใหม่ของความมั่นคงและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะบังเกิดขึ้นอย่างยั่งยืนและถาวร

๓. วิสัยทัศน์ด้านการแก้ไขปัญหาคความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ทุกคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการดำรงชีวิตที่สามารถอยู่ได้อย่างมีความสุข บนเอกลักษณ์เฉพาะของศาสนาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะการที่ชาวไทยมุสลิมซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ “อยู่อย่างมุสลิมในสังคมไทย” เช่นเดียวกับศาสนิกกลุ่มอื่นที่เป็นสมาชิกของสังคมไทยเช่นกัน ในขณะเดียวกันก็เป็นพลังสร้างสรรค์ที่สำคัญของชาติในฐานะที่เป็นพลเมืองไทย และอยู่ร่วมกับเพื่อนร่วมชาติอย่างมีความสุข มีความสามัคคีร่วมกัน

ทุกคนเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นพลังและปัญญาที่ช่วยให้เกิดความมั่นคง สันติสุข และการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งเป็นพลังสำคัญที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ในทางสร้างสรรค์และการพัฒนาร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมมุสลิม

ประชาชนในพื้นที่มีโอกาสและบทบาทในการมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา และการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายในสังคม เพื่อปกป้องวิถีชีวิตของคนในสังคมจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงและแรงกดดันจากภายนอก

๔. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้
(พ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๔๖)

๔.๑ วัตถุประสงค์ ๓ ข้อ

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่รวดเร็ว และซับซ้อนเพิ่มขึ้น รวมทั้งเพื่อรองรับกับกติกาใหม่ของสังคมตามรัฐธรรมนูญที่จะเป็นกติการ่วมกันในอนาคต จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม และการพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในพื้นที่ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา บนเอกลักษณ์ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

๑) เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม ทั้งภาครัฐ และภาคประชาชน ให้มีความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ และรู้เท่าทัน พร้อมทั้งจะปรับตัวบนเอกลักษณ์พื้นฐานวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการให้ความสำคัญในคุณค่าของของความมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน และสามารถอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ที่เป็นพลังร่วมกันในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาสังคม

๒) เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพคนและสังคม โดยปรับและพัฒนาสภาวะแวดล้อมทุกด้านให้สนับสนุนและรองรับการพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม ที่สอดคล้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้พร้อมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ประชาชนมีความเสมอภาคในโอกาส เกิดความเป็นธรรมในสังคมอย่าง

ทั่วถึง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จัดปัญหาความยากจนให้ประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้รับผลการพัฒนาอย่างทั่วถึง มีภาวะทางสังคมจิตวิทยาที่เหมาะสมและเข้มแข็ง ให้เป็นดินแดนแห่งสันติสุข ภายใต้วัฒนธรรมที่หลากหลาย และเป็นพื้นที่น่าอยู่ น่าอาศัย น่าท่องเที่ยว และนำลงทุน

๓) เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในพื้นที่ ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะปัญหาความไม่สงบและปัญหาเสียดิน และร่วมพัฒนาโดยใช้พลังทางวัฒนธรรมมาเป็นพลังสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาสังคมให้สังคมมีความสงบ ร่มเย็น ป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งรุนแรง และบังเกิดสันติสุข

๔.๒ นโยบาย

๔.๒.๑ การพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม

๑) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งทางจิตใจ ร่างกาย และสติปัญญา

๒) สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้กับทุกฝ่าย ให้เห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม อันเป็นจุดแข็งของสังคมที่เป็นพลังสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา ตลอดจนสามารถทำงานร่วมกันเมื่อมีปัญหาหรือมีภัย

๓) สรรหาและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณลักษณะเหมาะสมสำหรับปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และโยกย้ายบุคลากรที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมออกจากพื้นที่ รวมทั้งต้องมีมาตรการสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับบุคลากรที่ตั้งใจปฏิบัติงาน

๔) ยกกระดับคุณภาพชีวิตของคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส ให้มีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้เพียงพอที่จะดำรงชีวิต

๕) สนับสนุนและให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญญาชน และเยาวชน โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการนำสังคมและแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับเยาวชนในเรื่องการศึกษา และคุณภาพชีวิตตั้งแต่ระดับเด็กเล็ก และการเทียบวุฒิการศึกษาในทางศาสนาเพื่อศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น รวมทั้งการสมัครเข้าทำงาน

๔.๒.๒ การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม

๑) เพิ่มและเร่งรัดการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา ที่ดำเนินการมาอย่างถูกต้องแล้วต่อไป ได้แก่การประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจในคุณค่า และความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนต่างวัฒนธรรม บนพื้นฐานของการเคารพและการยอมรับในความหลากหลายในการอยู่ร่วมกันอย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี โดยสันติสุข

๒) ให้การดำเนินวิถีชีวิต และการปฏิบัติตามหลักศาสนา เป็นไปโดยไม่มีอุปสรรค ปรับทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง และปรับปรุงระเบียบของทางราชการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต โดยทุกฝ่ายต้องศึกษาและเข้าใจคุณค่าของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่เป็นจุดแข็งและใช้เป็นพลังเพื่อการแก้ไขปัญหาให้สังคมมีความมั่นคงที่ยั่งยืน

๓) คุ้มครอง และปกป้องวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ การประกอบอาชีพและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ป่าชายเลน ประมงพื้นบ้านชายฝั่ง

๔) เร่งรัดหารูปแบบการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของประชาชนเป็นพิเศษจนถึงระดับอุดมศึกษา

๕) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เมืองศูนย์กลาง และเมืองชายแดนให้เหมาะสม และสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่

๖) เสริมสร้างโอกาสให้กับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยส่งเสริมฐานเกษตรหลักที่มาจากชุมชนให้เพียงพอในเชิงพาณิชย์ สนับสนุนการกระจายอุตสาหกรรม และการบริการ รวมทั้งสนับสนุนโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน และส่งเสริมบทบาทธุรกิจเอกชนให้พร้อมรองรับการขยายตัวภายใต้โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ

๗) ดำเนินนโยบายการเมืองนำการทหารต่อไป เพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นอย่างถาวรในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๘) เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตมุสลิมกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมมุสลิมอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เป็นพลังสร้างสรรค์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน รวมทั้งความร่วมมือในการลงทุนและการพัฒนาร่วมกันมากขึ้น

๔.๒.๓ การพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาและร่วมพัฒนา

๑) สนับสนุนให้หน่วยงานการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาให้มากขึ้น โดยจัดกระบวนการหรือกลไกการบริหารจัดการของรัฐที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาพื้นที่

๒) สนับสนุนสถาบันครอบครัวให้มีความมั่นคง ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีการรักษาประเพณีที่ดีงาม โดยการร่วมคิด ร่วมทำงาน และเรียนรู้ เพื่อสร้างประสบการณ์ร่วมกัน

๓) สนับสนุนและเพิ่มบทบาทของประชาชน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

๔) ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเชิงป้องกันเชิงรุก โดยผนึกกำลังทุกฝ่ายสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคม ชุมชน และครอบครัว และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง บ้าน โรงเรียน และมัสยิด หรือบ้าน วัด โรงเรียน ร่วมกันปกป้องเยาวชนให้พ้นจากยาเสพติด และช่วยเหลือผู้ที่หลงผิดให้ละเลิก และสามารถอยู่ได้ในสังคมอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

๕) ผนึกกำลังหน่วยทหาร ตำรวจ พลเรือนและอาสาสมัครในการป้องกันและปราบปรามอย่างเป็นเอกภาพ รวมทั้งเตรียมการกำลังสำรองกึ่งทหารไว้รองรับเมื่อทหารถอนกำลัง

๖) จัดให้มีระบบการติดตาม และประเมินผล การแก้ไขปัญหายา โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการติดตาม ประเมินผลให้มากที่สุด เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมคิด ร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหายาและพัฒนาาร่วมกัน

๔.๓ การบริหารนโยบายฯ เพื่อให้บรรลุผลเป็นรูปธรรม จะต้องมีการบริหารนโยบายที่มีประสิทธิภาพและครบวงจร โดยมีการมอบหมายการดำเนินการที่ชัดเจน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับ กำหนดลำดับความสำคัญของการดำเนินการ มีการระดมความคิดและประสานการดำเนินการของทุกฝ่ายในสังคมเพื่อประโยชน์ในการแปรนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

สรุป

จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่รัฐบาลให้ความสำคัญเป็นพิเศษที่ต้องดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยได้กำหนดนโยบายและองค์กรในการแก้ไขปัญหาไว้เป็นการเฉพาะ ได้แก่นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๑ จวบจนถึงปัจจุบันได้มีการทบทวน ปรับปรุงแก้ไขมาแล้วรวม ๓ ฉบับ มีผลทำให้สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เดิมอยู่ในสภาพที่ไม่สงบ มีความหวาดระแวงระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งมีปัญหาคงคุณภาพชีวิตของประชาชน ได้รับการแก้ไข และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในปัจจุบันถือว่าประสบความสำเร็จในระดับที่ทุกฝ่ายพึงพอใจและเห็นว่าสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องมียุทธศาสตร์ของการพัฒนาที่มั่นคงอย่างยั่งยืน

การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในช่วงต่อไป ได้กำหนดวิธีคิดและการนำเสนอนโยบายใหม่ด้วยการที่เน้นให้ทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นของกระบวนการกำหนดนโยบาย เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติร่วมกัน และด้วยความเชื่อมั่นว่าจะเกิดความมั่นคงขึ้นในพื้นที่ ที่ทำให้การดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่มีความสงบสุขและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยที่มั่นคงอย่างถาวร รวมทั้งสังคมไทยโดยรวมตระหนัก และเห็นคุณค่าของนโยบายเช่นเดียวกัน

นโยบายช่วงต่อไปจึงมุ่งเน้นการพัฒนาคนในสังคมให้เป็นศูนย์กลางของการแก้ไขปัญหาทั้งปวง โดยสร้างและพัฒนาศักยภาพของคนทั้งภาครัฐและภาคประชาชนให้มีความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่จะนำมาเป็นพลังสร้างสรรค์สังคมร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและอยู่

ร่วมกันได้อย่างมีเกียรติ และศักดิ์ศรี ในขณะที่เดียวกันก็จะพัฒนาสภาวะแวดล้อม ในทุกด้านให้สอดคล้องกับการพัฒนาคนและสังคมดังกล่าว ให้รู้เท่าทันและพร้อมที่จะปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายใน และภายนอกประเทศบนพื้นฐานเอกลักษณ์เฉพาะ ประการสำคัญจะพัฒนาและสร้างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาทั้งในเรื่องของคน สังคม และสภาวะแวดล้อมที่จะเกิดปัญหาได้ พร้อมทั้งจะปกป้องวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ และพัฒนาไปในทิศทางร่วมกัน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างพลังสังคมแห่งการสร้างสรรคตามกรอบและกติกาใหม่ของสังคมในอนาคต รวมทั้งการเชื่อมโยงมิติทางวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมมุสลิมในการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนในทุกด้าน สุดท้ายมุ่งหวังว่าปัญหาต่าง ๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเข้าสู่สภาวะปกติในนโยบายฉบับนี้

นโยบายฉบับนี้จะบรรลุผลสำเร็จและยั่งยืนได้จะอยู่ที่ความร่วมมือของประชาชนที่มีต่อองค์กรภาครัฐ โดยภาครัฐจะต้องเป็นกลไกหลักในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางการเมือง และหากประชาชนเห็นความสำคัญและคุณค่าของนโยบายก็จะให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ปัญหาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเข้าสู่สภาวะปกติ ความเจริญก้าวหน้า และความอยู่รอดปลอดภัยของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็จะเข้าสู่สภาวะปกติภายใต้ นโยบายฉบับนี้ได้เป็นอย่างดี

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้
(พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๕๖)

วัตถุประสงค์ (๓ ข้อ)	นโยบาย (๑๙ ข้อ)
<p>การพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม</p> <p>๑. เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและสังคมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้มีความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งภายใน และภายนอกประเทศ รู้เท่าทัน พร้อมทั้งปรับตัว บนพื้นฐานเอกลักษณ์ วิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการให้ความสำคัญในคุณค่าของความ เป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน และสามารถอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ที่เป็นพลังร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม</p>	<p>๑.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งทางจิตใจ ร่างกาย และสติปัญญา</p> <p>๑.๒ สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับทุกฝ่ายในการเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม อันเป็นจุดแข็งของสังคมที่เป็นพลังสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา ตลอดจนสามารถทำงานร่วมกันเมื่อมีปัญหาหรือมีภัย</p> <p>๑.๓ สรรหา และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะ สำหรับปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และโยกย้ายบุคลากรที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมออกไป รวมทั้งต้องมีมาตรการสร้างขวัญและกำลังใจ สำหรับบุคลากรที่ตั้งใจปฏิบัติงาน</p> <p>๑.๔ ยกกระดับคุณภาพชีวิตของคนยากจน และผู้ด้อยโอกาสให้มีโอกาสที่มั่นคง มีรายได้เพียงพอที่จะดำรงชีวิต</p> <p>๑.๕ สนับสนุนและให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญญาชนและเยาวชนที่จะเปิดโอกาสให้มีบทบาทในการนำสังคม และแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับเยาวชนในเรื่องการศึกษา คุณภาพชีวิตตั้งแต่ระดับเด็กเล็ก และการเทียบวุฒิการศึกษาในทางศาสนา เพื่อศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น รวมทั้งการสมัครเข้าทำงาน</p>

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

(พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๖)

วัตถุประสงค์	นโยบาย (๑๙ ข้อ)
<p>การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม</p> <p>๒. เพื่อปรับและพัฒนาสถานะแวดล้อมทุกด้าน ให้สนับสนุนและรองรับการพัฒนาศักยภาพของคน และสังคมที่สอดคล้องกับสภาพหลากหลายทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>ให้พร้อมในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ประชาชนมีความเสมอภาคในโอกาส เกิดความเป็นธรรมในผลการพัฒนาอย่างทั่วถึง มีภาวะทางสังคมจิตวิทยาที่เหมาะสม</p> <p>และเข้มแข็ง ให้เป็นดินแดน</p>	<p>๒.๑ เพิ่มและเร่งรัดการดำเนินงานแก้ไขปัญหาด้านสังคมจิตวิทยาที่ดำเนินการมาถูกทางแล้วต่อไปได้แก่การประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจในคุณค่าและความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนต่างวัฒนธรรม บนพื้นฐานของการเคารพและการยอมรับในความแตกต่างของการอยู่ร่วมกันอย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี โดยสันติสุข</p> <p>๒.๒ ให้การดำเนินวิถีชีวิต และการปฏิบัติตามหลักศาสนาเป็นไปโดยไม่มีอุปสรรค ปรับทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง และปรับกฎระเบียบของข้าราชการ โดยทุกฝ่ายต้องศึกษา และเข้าใจคุณค่าของวิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่เป็นจุดแข็ง และใช้เป็นจุดแข็งเพื่อการแก้ไขปัญหาล้างล้างความมั่นคงที่ยั่งยืน</p> <p>๒.๓ คุ้มครองและปกป้องวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ การประกอบอาชีพ และการอนุรักษทรัพยากรป่าไม้ ป่าชายเลน ประมงพื้นบ้านชายฝั่ง</p> <p>๒.๔ เร่งรัดหารูปแบบการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของประชาชนเป็นพิเศษจนถึงระดับอุดมศึกษา</p>

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

(พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๖)

วัตถุประสงค์	นโยบาย (๑๙ ข้อ)
แหล่งสันติสุขภายใต้วัฒนธรรมที่หลากหลาย และเป็นพื้นที่นำผู้นาอาศัย นำท่องเที่ยว และนำลงทุน	<p>๒.๕ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เมืองศูนย์กลาง และเมืองชายแดนให้เหมาะสม และสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่</p> <p>๒.๖ เสริมสร้างโอกาสให้กับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยส่งเสริมฐานเกษตรหลักที่มาจากชุมชนให้เพียงพอในเชิงพาณิชย์ สนับสนุนการกระจายอุตสาหกรรมและบริการ รวมทั้งสนับสนุนโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน และส่งเสริมบทบาทธุรกิจเอกชนให้พร้อมรองรับการขยายตัวภายใต้โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ</p> <p>๒.๗ ดำเนินนโยบายการป้องกันอาชญากรรม เพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นอย่างถาวรในจังหวัดชายแดนภาคใต้</p> <p>๒.๘ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตมุสลิมกับประเทศเพื่อนบ้าน และโลกมุสลิมอย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นพลังสร้างสรรค์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต การแก้ไขปัญหาความร่วมมือ รวมทั้งความร่วมมือในการลงทุน และการพัฒนาร่วมกันมากขึ้น</p>

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

(พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๖)

วัตถุประสงค์

นโยบาย (๑๙ ข้อ)

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาและร่วมพัฒนา

๓. เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในพื้นที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะการพัฒนาความไม่สงบ และปัญหาทางเสถียรภาพ และร่วมพัฒนา โดยใช้พลังทางวัฒนธรรมมาเป็นพลังสร้างสรรคในการแก้ไขปัญหาสังคม ให้สังคมมีความสงบ ร่มเย็นป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงและบังเกิดสันติสุข

๓.๑ สนับสนุนให้หน่วยงานการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาใหม่เกิดขึ้น โดยจัดกระบวนการหรือกลไกการบริหารจัดการของรัฐที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการแก้ไขปัญหา และพัฒนา

๓.๒ สนับสนุนสถาบันครอบครัวให้มีความมั่นคง ชุมชนมีความเข้มแข็ง และมีการรักษาประเพณีที่ดีงาม โดยการร่วมคิด ร่วมทำงาน และเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ร่วมกัน

๓.๓ สนับสนุนและเพิ่มบทบาทของประชาชน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

๓.๔ ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเสถียรภาพในเชิงป้องกันเชิงรุก โดยพนักงานกำลังทุกฝ่ายสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคม ชุมชน และครอบครัว และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และมัสยิด หรือบ้าน วัด โรงเรียน ร่วมกันปกป้องเยาวชนให้พ้นจากยาเสพติด และช่วยเหลือผู้หลงผิดให้ละเลิก และสามารถอยู่ได้ในสังคมอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

๓.๕ ผนึกกำลังหน่วยทหาร ตำรวจ พลเรือน และอาสาสมัครในการป้องกันและปราบปรามอย่างเป็นเอกภาพ รวมทั้งเตรียมการกำลังสำรองสิ่งทหารรองรับมือทหารถอนกำลัง

๓.๖ จัดให้มีระบบการติดตาม ประเมินผล การแก้ไขปัญหา โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการติดตาม ประเมินผลให้มากที่สุด เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมคิด ร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาร่วมกัน

ผนวก
พัฒนาการของนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับ
จังหวัดชายแดนภาคใต้

รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ห่างไกลจากศูนย์กลางของอำนาจ และอยู่ติดกับเพื่อนบ้านที่มีวัฒนธรรมเดียวกัน สภาพทางสังคม ศาสนา และวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ ภาพลักษณ์ของพื้นที่ที่มีความไม่สงบ สภาพปัญหาที่มีความละเอียดอ่อน ซับซ้อน ทั้งในด้านสังคมจิตวิทยา เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง โดยเฉพาะความไม่เข้าใจกัน และหวาดระแวงกันในความสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชนที่ฝังใจมาจากอดีต

ด้วยเหตุผลดังกล่าว รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเฉพาะมาเป็นเวลานาน โดยในอดีตนั้นนโยบายที่กำหนดขึ้นมีลักษณะเป็นนโยบายที่มุ่งแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่อง ต่อมาในปี ๒๕๒๑ รัฐบาลจึงได้พิจารณากำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ครอบคลุมการแก้ไขปัญหาทุกเรื่องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และให้นโยบายแต่ละด้านสนับสนุนซึ่งกันและกัน และได้มีการทบทวนและพัฒนานโยบายมาแล้วรวม ๓ ฉบับดังนี้

ฉบับที่ ๑ : นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ปี ๒๕๒๑

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อ ๒๔ มกราคม ๒๕๒๑ เป็นนโยบายฉบับแรกที่ครอบคลุมการแก้ไขปัญหาทุกเรื่อง มุ่งให้เกิดการประสานงานระหว่างส่วนราชการในการแก้ไขปัญหาของพื้นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ ให้เกิดความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ ปรับสภาพแวดล้อมทุกด้านให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ที่เห็นผลรวดเร็วขึ้น และสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศมุสลิม ในห้วง ๑๐ ปี ที่มีการดำเนินการตามนโยบายฉบับนี้ ปรากฏว่าได้รับผลสำเร็จระดับหนึ่งในการแก้ไขปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา การพัฒนา

เศรษฐกิจ และสังคมเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน การป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย และการแก้ไขปัญหาการแทรกแซงจากต่างประเทศ โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับประเทศมุสลิมมีให้สนับสนุน ขบวนการโจรก่อการร้าย (ขจก.)

ฉบับที่ ๒ : นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ปี ๒๕๓๑

คณะรัฐมนตรีมติเห็นชอบเมื่อ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ เป็นนโยบายฉบับที่สองที่มีการกำหนดห้วงระยะเวลาดำเนินการ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๓๑-๒๕๓๕) เป็นผลมาจากการทบทวนนโยบายฉบับแรก และการประเมินสถานการณ์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือการสร้างสามัคคี ความสงบ และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน โดยให้ความสำคัญเร่งด่วนลำดับแรกในการสร้างความเข้าใจ ลดความหวาดระแวงด้วยการยอมรับในความแตกต่าง และให้เกียรติซึ่งกันและกัน เน้นการดำเนินงานมวลชนให้ผู้นามุสลิมมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม ใช้แนวทางสันติและปฏิเสธแนวทางรุนแรง ในขณะที่ใช้การเมืองนำการทหารในการรักษาความสงบในห้วง ๕ ปีที่มีการดำเนินการตามนโยบายฉบับนี้ ปรากฏว่าได้รับผลสำเร็จอย่างดีโดยเฉพาะการสร้าง ความเข้าใจ และการลดความหวาดระแวงมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ชัดเจน มีการยอมรับและให้เกียรติต่อกัน สภาพทางการเมืองเปิดกว้างให้ผู้นามุสลิมมีบทบาททางการเมืองทั้งระดับชาติและท้องถิ่น ทำให้เงื่อนไขระดับชาติลดลง เจ้าหน้าที่รัฐมีความเข้าใจปัญหามากขึ้น แต่ยังไม่เพียงพอที่จะผลักดันการแก้ไขปัญหาได้อย่างทั่วถึง ในขณะที่การดำเนินนโยบายการเมืองนำการทหารมีความคืบหน้าในระดับที่สลายขีดความสามารถของ ขจก. จนไม่สามารถใช้กำลังขนาดใหญ่ได้อีกต่อไป สำหรับความสัมพันธ์กับต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เปลี่ยนแปลงไปในทางสร้างสรรค์มากขึ้น อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาการสร้างเอกภาพทางความคิดระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ และการพัฒนาที่ยังล่าช้า

ฉบับที่ ๓ : นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ปี ๒๕๓๗

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อ ๗ มิถุนายน ๒๕๓๗ เป็นนโยบายที่มี
ห้วงระยะเวลาดำเนินการ ๕ ปี ต่อเนื่องจากฉบับที่สอง ซึ่งได้ทบทวนขึ้นใหม่
เพื่อให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
รวมทั้งเพื่อให้มีการปรับการดำเนินงานตามนโยบายให้สามารถแก้ไขปัญหาได้
อย่างรวดเร็ว และตรงกับสาเหตุของปัญหามากขึ้น โดยเน้นการพัฒนา
เศรษฐกิจในพื้นที่เป็นงานสำคัญเร่งด่วนเพื่อให้พลังการพัฒนาเศรษฐกิจเป็น
เครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมให้เข้มแข็ง ในขณะเดียวกัน
จะรักษาเสถียรภาพของแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการเมืองและสังคมจิตวิทยา
ที่ดำเนินงานมาในแนวทางที่ถูกต้องแล้วให้ดำเนินต่อไปอย่างมั่นคง รวมทั้งการ
ระดมพลังและความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการรักษาความสงบเรียบร้อยและลด
ความขัดแย้งที่มีอยู่ในสังคม รวมทั้งการประชาสัมพันธ์เพื่อรักษาบรรยากาศของ
ความเข้าใจและความพร้อมที่จะรับการพัฒนา ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการทุก
ด้านหนุนช่วยให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง
บังเกิดความสุขและความเจริญก้าวหน้าของประชาชนในพื้นที่อย่างถาวร ใน
ห้วงของการดำเนินนโยบายที่ผ่านมา ปรากฏว่ามีการดำเนินการตามนโยบายมี
ผลคืบหน้าอย่างน่าพอใจในทุกด้าน แม้ว่าจะมีความเปลี่ยนแปลงของปัจจัยด้าน
ต่าง ๆ ที่มามีผลกระทบและเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามนโยบาย
ทำให้เกิดความล่าช้าและชะงักงันของการดำเนินงานในบางโครงการ แต่ใน
ภาพรวมการดำเนินงานตามนโยบายมีความต่อเนื่อง และมีระดับของพัฒนาการ
เป็นที่น่าพอใจ อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาสังคมจิตวิทยาที่ยังดำรงอยู่ ปัญหาความ
ยากจนและความไม่เป็นธรรมในสังคม ที่เกิดจากการพัฒนาที่ยังไม่กระจายผล
ได้จากการพัฒนาให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ปัญหาภาพลักษณ์ความไม่สงบ
และปัญหายาเสพติดที่รุนแรงขึ้น
